

Moviments Socials Contemporanis

2013/2014

Codi: 103081

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501933 Periodisme	OT	0	0

Professor de contacte

Nom: Josep Maria Antentas Collderram

Correu electrònic: JosepMaria.Antentas@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha cap prerequisit per a cursar l'assignatura

Objectius

1. Aproximar-se al concepte de moviment social i conèixer els diversos instruments teòrics i conceptuals per a la seva anàlisi
2. Analitzar els moviments socials contemporanis en el marc de la globalització econòmica i en el context de l'actual crisi
3. Analitzar la relació entre moviments socials i canvi social

Competències

- Periodisme
- Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
- Demostrar un coneixement adequat del món contemporani i la seva evolució històrica recent en les dimensions social, econòmica, política i cultural.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
- Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els pressupòsits bàsics de l'estructura i la dinàmica social contemporànies.
2. Demostrar consciència ètica i empatia amb l'entorn.
3. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en català i castellà com en una tercera llengua.
4. Interpretar la lògica específica i distingir la diversitat dels moviments socials contemporanis.
5. Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Continguts

Bloc I.

El concepte de moviment social. Enfocs Teòrics. Conceptes bàsics. Moviments socials i canvi social. Les revolucions i el canvi social. Temps històric i canvi social. Evolució històrica del capitalisme i dels moviments socials. Els moviments socials de la segona part del segle XX.

Bloc II.

El neoliberalisme. El procés de globalització. El paper dels Estats, les institucions internacionals i les firmes multinacionals. Transformacions de la classe treballadora i crisi sindical. Resistències i crítiques a la globalització neoliberal: el moviment antiglobalització i els Fòrums Socials. La Via Campesina. Amèrica llatina i crisi del model neoliberal: moviment indígena, nous moviments urbans i governs "bolivarians".

Bloc III.

La crisi contemporània. Divisió internacional del treball i països emergents. Crisi ecològica i moviment contra el canvi climàtic. Les revolucions àrabs. Resistències a les polítiques d'austeritat a la periferia europea. El moviment indignat i *occupier*. El nou moviment obrer a la Xina. Crisis i canvi social.

Metodologia

L'assignatura s'organitzarà en classes magistrals acompanyades de discussió i debat a classe i en sessions monogràfiques destinades a la discussió de les lectures obligatòries.

La participació dels i les alumnes en les discussions a classe és un element important en el funcionament de l'assignatura.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Seminaris	10	0,4	1, 2, 3, 4, 5

Avaluació

L'avaluació constarà de tres parts:

a)Examen final (40%)

b)Treball (50%)

Consisteix en un treball en grup de temàtica lliure. Els i les alumnes triaran a començament de curs un tema relacionat amb el temari de l'assignatura. Per a fer el treball caldrà utilitzar la bibliografia obligatòria de l'assignatura i cercar bibliografia específica.

Extensió: 5000 paraules.

c)Seminaris i participació a classe (10%)

Participació dels i les alumnes en les discussions a classe i en els debats sobre les lectures obligatòries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova escrita final individual	50	30	1,2	1, 2, 3, 4
Seminaris i participació a classe	10	20	0,8	1, 2, 3, 4
Treball en grup	40	50	2	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

Els i les alumnes disposaran a l'inici de curs d'un dossier de lectures obligatòries de l'assignatura.

Bibliografia General complementària

Achcar, G. (2007). Choque de Barbaries. Barcelona: Icaria

Achcar, G. (2013). The people want. London: Saqi Books.

Adell, R. (1994). Movimientos sociales y contexto político. *Leviatán: revista de hechos e ideas*, 56, 113-130.

Adell, R. (2005). Manifestómetro: recuento de multitudes y significados de la movilización. *Empiria: revista de metodología de ciencias sociales*, 9, 171-210.

Adell, R i Martínez López, M (coords) (2004). *¿Dónde están las llaves? El movimiento ocupa: prácticas y contextos sociales*. Madrid: La Catarata

Amin, S. (1999) El capitalismo en la era de la globalización Barcelona: Paidós.

Anderson, P. (1978). El Estado absolutista. Madrid: s.XXI

Anderson, P. (1985) Teoría, política e historia Madrid: s.XXI

Anderson, P (2003). "Neoliberalismo: un balance provisorio" en Emir Sader y Pablo Gentili (comp.). *La trama del neoliberalismo. Mercado, crisis y exclusión social*. Buenos Aires: Clacso. (disponible en: <http://bibliotecavirtual.clacso.org.ar/ar/libros/trama/anderson.rtf>)

Anderson, P. (2012). El nuevo viejo mundo. Madrid: Akal

Antentas, JM i Vivas, E (2009). Resistencias globales. De Seattle a la crisis de Wall Street. Madrid: Editorial Popular

Antentas, JM i Vivas, E (2012). Planeta indignado. Madrid: Sequitur.

Arrighi, G (1999). El largo siglo XX. Madrid: Akal

Arrighi, G y Silver, B. (2001). *Caos y orden en el sistema-mundo moderno*. Madrid: Akal

Aguilar, S. (2001). Ordre i desordre. Barcelona.

Baran, P y Sweezy, P. (1988[1966]). El capital monopolista. México: Siglo XXI.

Bauman, Z. (2001) Globalització: les conseqüències humanes. Barcelona: Pòrtic

Bello, W. (2009) *The Food Wars*. London: Verso

Benería, L. (1979) "Reproducción, producción y división sexual del trabajo", *Mientras Tanto*, 6:47-84.

Benítez, I i Vivas, E (2007). La juventud española y su percepción de la globalización neoliberal y el movimiento altermundialista. *Revista de Estudios de Juventud*, 76, 163-182

Bensaïd, D. (2003). *Cambiar el mundo*. Madrid: La Catarata.

Bensaïd, D. (2006). *Resistencias. Ensayo de topología general*. Barcelona: El Viejo Topo

Bensaïd, D. (2007). "Marx y el robo de leña. Del derecho consuetudinario de los pobres al bien común de la humanidad" posfacio a Marx, K. *Los debates de la dieta renana*. Madrid: Gedisa

Bensaïd, D. (2008). *Elogio de la Política profana*. Madrid: Península

Bensaïd, D. (2012). *La sonrisa del fantasma*. Madrid: Sequitur.

Bensaïd, D. (2012). *Marx, manual de uso*. Buenos Aires: Edhasa

Bourdieu, P. (1999). *La miseria del mundo*. Madrid: Akal

Bourdieu, P. (1999). *Meditaciones pascalianas*. Barcelona: Anagrama

Casademunt, A, Alfama, E, Coll, G, Cruz, H, Martí, M. (2007). *Per una nova cultura del territori? Mobilitzacions i conflictes territorials*. Barcelona: Icaria

Castells, M. (1997-8). *La era de la información 3 vols* Madrid: Alianza.

Castells, M. (2012). *Redes de indignación y esperanza*. Madrid: Alianza

Davis, M. (2002). *Late Victorian Holocausts*. New York: Verso.

Davis, M. (2007). *Planeta de ciudades miseria*. Madrid: Foca

Della Porta, D y Diani, M. (2011). *Los movimientos sociales*. Madrid, CIS y Editorial Complutense.

Desmarais, A. (2007). *La Vía Campesina*. Madrid: Editorial Popular

Fernández, J., Sevilla, C., Urbán, M (2013). *De la nueva miseria. La universidad en crisis y la nueva rebelión estudiantil*. Madrid: Akal

Fernández Buey, F. (2005). *Guía para una globalización alternativa*. Barcelona: Ediciones B.

Fernández Buey, F (2007). Sobre el movimiento de movimiento. *Revista de Estudios de Juventud*, 76, 21-38

Fontana, J. (2011). *Por el bien del imperio*. Barcelona: Crítica

Fontana, J. (2013). *El futuro es un país extraño*. Barcelona: Crítica

Francisco, A. (1997) *Sociología y cambio social*. Barcelona, Ariel.

Frank, A.G. (1971b) *El desarrollo del subdesarrollo* Barcelona: Anagrama.

Frank, A.G. (1979) *La acumulación mundial: 1492-1780* Madrid: s.XXI

Garí, M, Pastor, J, i Romero, M (eds). (2008). *1968. El mundo pudo cambiar de base*. Madrid: La Catarata

Gómez Mompart, JL (2009). Movimientos sociales, ciudadanía y comunicación: medio siglo de aportaciones cívico-comunicativas. *Viento Sur*, 103, 77-85.

Gramsci, A. (2012). *Antología*. México: Siglo XXI

- Hart-Landsberg, M i Burkett, P (2006). China y el socialismo. Barcelona: Hacer.
- Harvey, D (2003). El nuevo imperialismo. Madrid: Akal
- Harvey, D. (2003). Espacios de Esperanza. Madrid: Akal
- Harvey, D. (2007). Breve historia del neoliberalismo. Madrid: Akal
- Harvey, D. (2010). The enigma of capital. New York: Profile Books
- Held, D. & McGrew, Goldblatt, D. & Perraton, J. (2000). Global transformations. Politics, Economics and Culture. Cambridge, Polity.
- Held, D. (2007) Globalization theory: approaches and controversies. Malden: Polity.
- Hirst, P. & Thompson, G. (1999) Globalization in Question Malden: Polity Press.
- Hobsbawm, E. (1968) Rebeldes primitivos : estudio sobre las formas arcaicas de los movimientos sociales en los siglos XIX y XX. Barcelona: Ariel.
- Hobsbawm, E. (1995) Historia del Siglo XX. Barcelona: Crítica.
- Hopkins, T, Wallerstein, I, Arrighi, G (1999). Movimientos anti-sistémicos. Madrid: Akal
- Ibarra, P (2000). Los estudios sobre los movimientos sociales: estado de la cuestión.
- Revista española de ciencia política*, 2, 271-292
- Ibarra, P. (2006) Los movimientos sociales. En: Caminal, M (coord). *Manual de ciencia política*. Madrid: Tecnos. 402-434
- Ibarra, P i Tejerina, B (eds) (1998). *Los movimientos sociales*. Madrid: Trotta.
- Ibarra, P, Martí, S i Goma, R. (coords) (2002). *Creadores de democracia radical*. Barcelona: Icaria.
- Inglehart, R. (1998) Modernización y posmodernización: el cambio cultural, político y económico en 43 sociedades. Madrid: Centro de Investigaciones Sociológicas.
- Inglehart, R. (2005) Modernization, Cultural Change and Democracy. The Human Development Sequence. Cambridge: Cambridge University Press.
- Klein, N. (2000). *No Logo*. Barcelona: Piados.
- Löwy, M. (1971). La teoría de la revolución en el joven Marx. México: Siglo XXI
- Löwy, M (2004). Walter Benjamin: aviso de incendio. México: FCE
- Löwy, M (2007). Negatividad y utopía del movimiento altermundista. *Rebelión* (<http://www.rebellion.org/noticia.php?id=55025>)
- Löwy, M. (2008). Rebelión y melancolía. Buenos Aires: Nueva visión argentina
- López, S (2007). Jóvenes, internet y movimiento antiglobalización: usos activistas de las nuevas tecnologías. *Revista de Estudios de Juventud*, 76, 183-200
- Mandel, E. (1972). *El capitalismo tardío*. México: Era
- Mandel, E. (1978). *Sobre la historia del movimiento obrero*. Barcelona: Fontamara.
- Marx, K (1971[1871]). La guerra Civil en Francia. Madrid: Ricardo Aguilera
- Marx, K.(1985[1852]). El 18 de Brumario de Luis Bonaparte. Madrid: Espasa-Calpe

- Marx, K i Engels, F (1998 [1848]). El manifiesto comunista. Barcelona: El viejo topo
- Marx, K. (2007). Los debates de la Dieta Renana. Postfacio de Daniel Bensaïd. Madrid: Gedisa
- Marx, K. (2009). Las crisis del capitalismo. Prologo de Daniel Bensaïd. Madrid: Sequitur.
- McAdam, D, McCarthy, J i Zald, M (eds) (1999). *Movimientos Sociales: perspectivas comparadas*. Madrid: Istmo.
- McAdam, D, Tarrow, S, Tilly, Ch. (2005). *Dinámica de la contienda política*. Barcelona: Hacer.
- Montagut, X i Vivas, E (coords) (2006). *¿Adonde va el comercio justo?* Barcelona: Icaria.
- Montagut, X i Vivas, E (coords) (2007). *Supermercados, no gracias*. Barcelona: Icaria
- Moore, B. (1991): Los orígenes sociales de la dictadura y la democracia. Barcelona, Península.
- Neveu, E. (2002). Sociología de los movimientos sociales. Barcelona: Hacer
- Nisbet, R. (1972) Social change. Oxford : Basil Blackwell.
- Olson, M. (1986). *Auge y decadencia de las naciones*. Barcelona: Ariel.
- Pastor, J. (2002). *¿Qué es el movimiento antiglobalización?*. Barcelona: RBA
- Pastor, J (2006). Los movimientos sociales. De la crítica de la modernidad a la denuncia de la globalización. *Intervención psicosocial: revista sobre igualdad y calidad de vida*, 2, 133-148
- Pastor, J. (2007). El movimiento "antiglobalización" y sus particularidades en el caso español. *Revista de Estudios de Juventud*, 76, 39-54
- Pastor, J (2007). Democracia, movimientos sociales y crisis de representación política. *Éxodo*, 89, 28-35
- Pastor, J (2009). El retorno del anticapitalismo. *Viento Sur*, 100, 163-174
- Prat, E (coord.) (2004). *Els moviments socials a la Catalunya contemporània*. Barcelona: Publicacions i Edicions de la UB.
- Riechmann, J. i Ferndandez Buey, F (1994). *Redes Que Dan Libertad: Introducción a Los Nuevos Movimientos Sociales*, Barcelona: Paidós.
- Sádaba, I y Gordo, A (coords.) (2008). *Cultura digital y movimientos sociales*. Madrid: La Catarata
- Santos, B. S. (2005) El milenio huérfano. Madrid: Trotta.
- Santos, M. (2000) La naturaleza del espacio Barcelona: Ariel.
- Sassen, S. (2003) Contrageografías de la globalización. Barcelona: Mapas
- Sassen, S. (2006) Territory, authority, rights : from medieval to global assemblages. Princeton: Princeton Univ Press.
- Sassen, S. (2007) Una sociología de la globalización. Buenos Aires: Katz.
- Sempere, J (2009). Mejor con menos. Barcelona: Crítica
- Sevilla, C. (2010). *La fábrica del conocimiento*. Barcelona: El Viejo topo
- Sevilla, C, Fernández, J y Urbán, M (2012). *¡Ocupemos el mundo!*. Barcelona: Icaria
- Silver, B. (2005). Fuerzas del trabajo. Madrid: Akal

Sklair, L. (1997) "Social movements for global capitalism: the transnational capitalist class in action", *Review of International Political Economy*, 4(3), pp. 514-538.

Skocpol, T (1984). *Los Estados y las revoluciones sociales*. Mexico: FCE

Sousa Santos, B (2005). *Foro Social Mundial*. Barcelona: Icaria

Strange, S (2001[1996]) *La retirada del Estado*. Barcelona: Icaria.

Sztompka, P. (1993) *Sociología del cambio social*. Madrid, Alianza.

Tanuro, D. (2011). *El imposible capitalismo verde*. Madrid: La Oveja Roja-Los libros de Viento Sur

Tarrow, S. (1994). *El poder en movimiento*. Madrid: Alianza

Tarrow, S. (2011). *El nuevo activismo transnacional*. Barcelona: Hacer

Thompson, E.P. (1992). *Costumbre en común*. Barcelona: Crítica

Thompson, E.P. (2012[1963]). *La formación de la clase obrera en Inglaterra*. Madrid: Capitan Swing

Tilly, Ch. (1991[1984]) *Grandes estructuras, procesos amplios, comparaciones enormes* Madrid: Alianza

Tilly, Ch (1992). *Coerción, capital y los Estados europeos*. Madrid: Alianza

Tilly, Ch (2007). *Contienda política y democracia en Europa, 1650-2000*. Barcelona: Hacer

Tilly, Ch (2009). *Los movimientos sociales*. Barcelona: Crítica

Toussaint, E. (2002) *La bolsa o la vida*. Gasteiz: Gakoa

Toussaint, E. (2005). *Banco Mundial. El golpe de Estado permanente*. Barcelona: El Viejo Topo

Traugott, M (comp.). (2002). *Protesta social. Repertorios y ciclos de la acción colectiva*. Barcelona: Hacer

Traverso, E. (2009). *A Sangre y fuego*. Buenos Aires: Prometeo

Traverso, E. (2011). *El pasado, instrucciones de uso*. Buenos Aires: Marcial Pons

Vidal Beneyto, J (2003). (dir). *Hacia una sociedad civil global*. Madrid: Taurus

Vivas, E. (2008). *En Pie contra la deuda externa*. Barcelona: El Viejo Topo

Walby, S. (2009) *Globalization and inequalities : complexity and contested modernities*. London: Sage

Wallerstein, I. (1979[1974]) *El moderno sistema mundial* 2 vols Madrid: sXXI.

Wallerstein, I. (1997): *El futuro de la civilización capitalista*. Barcelona, Icaria.

Whitaker, F (2005). *El desafío del Foro Social Mundial*. Barcelona: Icaria